

บทที่ 1

บทนำ



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้น การพัฒนาการศึกษาเป็นงานที่จำเป็นประการหนึ่งที่จะต้องกระทำควบคู่กับการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง การให้การศึกษาแก่ประชากรให้มีความรู้ความสามารถเป็นการลงทุน (Investment) ที่สำคัญมาก แต่การลงทุนทางการศึกษาจะคำนึงถึงด้านปริมาณอย่างเดียวอย่างไม่เป็นการเพียงพอ จะต้องคำนึงถึงด้านคุณภาพอีกประการหนึ่งด้วย

การจัดการศึกษาในประเทศไทยที่ผ่านมาในอดีตจนกระทั่งปัจจุบันประสบปัญหาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพเสมอมา สาโรช บัวศรี¹ ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาการศึกษาของประเทศไทยไว้ว่า มีปัญหาในด้าน

1. จำนวนผู้เรียนในระดับสำคัญ ๆ ที่จะออกไปเป็นกำลังผลิตของประเทศปรากฏว่ามีน้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ทั้งสิ้น
2. เงินที่นำมาใช้ในการศึกษาระดับมีน้อย ทำให้เกิดปัญหาที่เรียนน้อย ครูขาดอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นไม่พอ
3. การขยายการศึกษากลับคั้งทำให้ทั่วถึงเป็นการระหนักมาก เงินจะมีไม่เพียงพอ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹สาโรช บัวศรี, "สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย," การวางแผนการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2512), หน้า 3.

สำหรับการจัดการศึกษาภาคบังคับ จากผลงานวิจัยของกองการประถมศึกษา ปรากฏว่ามีปัญหาดังนี้²

1. อาคารเรียนไม่พอเพียง จากผลการสำรวจโรงเรียน 69 แห่ง ร้อยละ 64 ยืนยันว่ามีอาคารเรียนไม่พอเพียงแก่จำนวนเด็ก และร้อยละ 64 เช่นกันที่ขาดแคลนเครื่องอุปกรณ์โรงเรียนอันได้แก่ครุภัณฑ์ต่าง ๆ

2. ขาดแคลนอุปกรณ์การสอน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น 160 คน ร้อยละ 32 ทอมว่ามีอุปกรณ์ครบเป็นที่พอใจ ร้อยละ 68 ยังขาดแคลนอุปกรณ์การสอนร้อยละ 20 ขาดแคลนอุปกรณ์การสอนมาก

3. การขาดแคลนครูซึ่งมีผลทำให้คุณภาพของการสอนตกต่ำไปด้วย ทั้งนี้เพราะครูต้องสอนนักเรียนจำนวนมาก ปรากฏว่าจากกลุ่มตัวอย่าง 52 โรงเรียน 26 โรงเรียน หรือ 50% มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้

ปัญหาการขาดแคลนครูนี้ กรมสามัญศึกษาได้แสดงไว้ในรายงานประจำปี 2515 ว่า³ จำนวนครูยังขาดแคลน ตามสูตรครูสภาต้องมีจำนวนครู 8,381 คน แต่จำนวนครูที่มีจริงเพียง 7,742 คนเท่านั้น

การขยายปริมาณของประชากรที่ควรจะได้รับการศึกษาสูงขึ้นในประเทศไทยยังไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะประชากรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาตอนต้นเท่านั้น เกี่ยวกับเรื่องนี้ อัจฉรา วีรพันธุ์⁴ ได้สรุปผลการวิจัยเรื่อง "การหาความสูญหาย-

²กองการประถมศึกษา, รายงานการวิจัยอันคับ 8 สัมถหิผลการจัการศึกษภาคบังคับ (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2516), หน้า 169.

³กรมสามัญศึกษา, รายงานประจำปี 2515 (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2516), หน้า 47.

⁴อัจฉรา วีรพันธุ์, "การหาความสูญหายของการศึกษาในวัฏจักรการศึกษา 2500 - 2511" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513).

ของการศึกษาในวัฏจักรการศึกษา 2500 - 2511" **ไว้ว่า** "ระบบการศึกษาไทยไม่
สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชากรได้อย่างเต็มความสามารถของแต่ละบุคคล คือใน
ระดับประถมศึกษาตอนต้นมีขนาดใหญ่เกินขนาดพอดีแต่ระดับสูงกว่าประถมศึกษาตอนต้นมีขนาด
เล็กกว่าขนาดพอดีมาก"

การปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา เป็นเรื่องที่นักการศึกษาจะต้องกระทำควบคู่ไปกับการ
ขยายปริมาณ แต่จากการสรุปผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาในปีการศึกษา
2512 พบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพการประถมศึกษา ดังนี้⁵

1. โรงเรียนที่ประเมินมาตรฐานมีจำนวน 3,240 โรงเรียน

อยู่ในเกณฑ์ดีมาก	68 โรงเรียน
อยู่ในเกณฑ์ดี	508 โรงเรียน
อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง	2,171 โรงเรียน
ควรปรับปรุง	431 โรงเรียน
มีปัญหามาก	61 โรงเรียน



2. จากผลงานวิจัยของกรมสามัญศึกษาที่ทำได้ในระหว่างปี 2510 และ
2511 ได้พบความจริงประการหนึ่งว่า หลักสูตรประถมศึกษานั้น ได้คาดหวังให้เด็กประถมมี
ความรู้ นิสัย มีความสัมพันธ์ต่าง ๆ ค่อนข้างสูง แต่ในทางปฏิบัติสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้ไปต่ำกว่า
อยู่มากทุกเรื่อง เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความคาดหวังของหลักสูตร

3. ปัญหาคุณภาพการประถมศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับฐานะ เศรษฐกิจ สังคมของ
ประชาชนส่วนใหญ่เป็นอันมาก

4. เด็กที่เรียนจบชั้นประถมปีที่ 4 แล้ว อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้

5. ครูขาดแคลนในท้องถิ่นทุรกันดาร ขาดแคลนแบบเรียนและอุปกรณ์การสอน
ต่าง ๆ ทำให้การเรียนการสอนไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร

⁵ เอกวิทย์ ฌ ฌกลาง, "สภาพการและปัญหาการประถมศึกษา," ศูนย์ศึกษา

6. เด็กตกซ้ำชั้นมาก ปรากฏว่านักเรียนประมาณร้อยละ 16 ถึงร้อยละ 18 ซ้ำชั้นทุกปี และซ้ำชั้นมากที่สุดคือในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

7. ครูไม่สอนเด็กตามความสามารถของแต่ละบุคคล

อารี สัตหณวี⁶ โลกกล่าวเน้นถึงความสูญเปล่าของการประถมศึกษาไว้ว่า "การประถมศึกษาสูญเปล่าปีละ 300 - 600 ล้านบาท เพราะเด็กตกซ้ำชั้น และเด็กในชนบทเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้ว ยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้มีเปอร์เซ็นต์สูงขึ้น"

สภาพการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งมีปัญหาทั้งด้านขยายปริมาณและปรับปรุงคุณภาพ อันเป็นผลเกี่ยวโยงถึงความสูญเปล่าทางการศึกษานั้น ทำให้นักการศึกษาและนักเศรษฐกิจซึ่งเห็นว่า การศึกษาเป็นการลงทุนอย่างหนึ่ง ตั้งประเด็นปัญหาขึ้นมาว่า

1. ทำอย่างไรการศึกษาจึงจะได้ผลดีที่สุดทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยการลงทุนให้น้อยที่สุด

2. จะขจัดความสูญเปล่าในด้านต่าง ๆ ได้อย่างไร เพื่อลดต้นทุนให้ต่ำลง⁷

นักเศรษฐศาสตร์บางคนเสนอแนะว่า ระบบการศึกษาเป็นระบบการผลิตที่ล้าสมัย ควรนำเอาแนวคิดใหม่ ๆ และเทคโนโลยีการศึกษา (Educational Innovation and Technology) มาใช้ทางการศึกษาให้มากขึ้น⁸ และ เปรี๊อง กุมูท⁹ ก็ได้อ้างถึงรายงานการ

⁶อารี สัตหณวี, "ความสูญเปล่าของการประถมศึกษา," ศูนย์ศึกษา, 18 (มกราคม-กันยายน, 2515), 102.

⁷กมล ศิริกมล, "ครูจะช่วยแก้ความสูญเปล่าทางการศึกษาภาคบังคับได้อย่างไร," ศูนย์ศึกษา, 17 (กันยายน - ตุลาคม, 2514), 2.

⁸เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

⁹เปรี๊อง กุมูท, "ลู่ทางในการนำเทคโนโลยีมาช่วยปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาในระดับประถมศึกษา," รายงานการสัมมนาเรื่องการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2516), หน้า 112.

ศึกษาของยูเนสโกว่า การเพิ่มปริมาณโรงเรียน ครู และสิ่งอื่น ๆ จนเป็นการเพียงพอ นั้นเป็นการสิ้นเปลืองสูงจนคิดว่าประเทศที่กำลังพัฒนาอาจทำได้ไม่สำเร็จ เขาจึงเสนอแนะให้มองหาลู่ทางเลือกอื่น คือการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา

กอ สวัสดิทานิชย์¹⁰ ได้กล่าวถึงเหตุผลที่ตองนำเทคโนโลยีมาใช้ในวงการศึกษาว่าเป็นเพราะ

1. ประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้ขาดแคลนสถานที่เรียน
2. พลเมืองต้องการศึกษามากขึ้นและดีขึ้น ต้องขยายการศึกษาให้พอเพียง
3. การศึกษาเป็นองค์ประกอบอันสำคัญในการพัฒนาบุคคล ต้องพัฒนากำลังคนเพื่อช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและให้คนมีคุณภาพ
4. ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ รวดเร็วมาก คนที่ได้รับการศึกษาและออกจากโรงเรียนไปแล้วมักจะเริ่มล่าสมัยทันที ทุกคนจึงต้องศึกษาตลอดเวลาและตลอดชีวิต การจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการข้อนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีการศึกษา

วิจิตร ศรีสอาน¹¹ ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีการศึกษา (Educational Technology) ไว้ว่า หมายถึง การประยุกต์เอาเทคนิควิธีการแนวความคิด อุปกรณ์และเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษาทั้งในด้านการขยายงานและด้านการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน เทคโนโลยีการศึกษาจะครอบคลุมเรื่องสำคัญ ๆ

3 ด้าน คือ

1. การนำเอาเครื่องมือและอุปกรณ์ใหม่ ๆ มาใช้สำหรับการเรียนการสอนเป็นการ

¹⁰ กอ สวัสดิทานิชย์, "เทคโนโลยีทางการศึกษา," ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2517), หน้า 85.

¹¹ วิจิตร ศรีสอาน, "เทคนิควิทยาทางการศึกษา," ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2517), หน้า 120.

นำวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งเรียกว่า Hardware มาใช้เป็นอุปกรณ์การศึกษา เช่น เครื่องฉาย ภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น นอกจากนี้ ก็มีเครื่องมือที่ผลิตขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยทางการศึกษาโดยตรง เช่น เครื่องสอนที่เรียกว่า Teaching Machine เป็นต้น

2. การผลิตวัสดุการสอนแนวใหม่ (Instructional Materials) ซึ่งเรียกว่า Software อันได้แก่ วัสดุการสอน การผลิตตำรา แบบเรียน เอกสารหลักสูตร วัสดุและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ในแนวใหม่ สิ่งที่กำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายคือ Programmed Instruction หรือที่เรียกในภาษาไทยว่า แบบเรียนสำเร็จรูป

3. การใช้เทคนิคและวิธีการใหม่ (Innovations) เช่น การจัดชั้นเรียนแบบไม่แบ่งระดับชั้น (Non - Graded Plan) การสอนเป็นคณะ (Team Teaching) การจัดตารางสอนยืดหยุ่น (Flexible or Modular Scheduling) เป็นต้น

สภาพการของประเทศไทยในปัจจุบันอยู่ในระยะกำลังพัฒนา การพิจารณานำ Hardware มาใช้ในวงการศึกษายังไม่ถึงขั้นยอมรับได้ยากเพราะจะต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการจัดหาวัสดุและกำลังคนผู้มีความเชี่ยวชาญ อีกทั้งความเจริญทางด้านเทคนิคอื่น ๆ ยังกระจายไม่ทั่วถึง อันเป็นอุปสรรคสำคัญที่จะนำ Hardware มาใช้ให้ได้ผล ฉะนั้น การนำ Software มาใช้ย่อมทำได้สะดวกกว่าและได้ผลดี โดยเฉพาะการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction)

จรรยา วงศ์สายัณฑ์¹² ได้กล่าวถึงบทเรียนแบบโปรแกรมไว้ว่า "บทเรียนแบบโปรแกรมที่ได้ทดสอบและปรับปรุงแล้ว คงจะเป็นประโยชน์อย่างสำคัญในการให้การศึกษาแก่เด็กประเภทต่าง ๆ ตามที่บทเรียนนั้นเตรียมไว้ให้"

¹²จรรยา วงศ์สายัณฑ์, "เทคโนโลยีในทางการศึกษา," ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2517), หน้า 33.

สุภา สุจริตพงศ์¹³ อธิบายประโยชน์ของบทเรียนแบบโปรแกรมว่า "ใช้แก้ปัญหา เรื่องจำนวนครูและสถานที่เรียนเพิ่มขึ้นไม่พอกับจำนวนนักเรียน ในระบบการสอนปัจจุบันที่ใช้ ครูคนหนึ่งสอนนักเรียนประมาณ 30 คน การที่จะสอนนักเรียนแต่ละคนเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ และนักเรียนทุกคนก็มีความสามารถ ความคึกคัก ไม่เหมือนกัน"

ไฟน์¹⁴ (Fine) กล่าวว่า "บทเรียนแบบโปรแกรมและเครื่องสอนที่มีประสิทธิภาพ สูงอาจสอนนักเรียนได้คราวละ 500 คน และแต่ละคนก็สามารถเรียนรู้ได้ตามกำลังอัถภาพ ของตนเองอีกด้วย"

เพรสซี่¹⁵ (Pressey) ได้อธิบายว่า "เครื่องสอนไม่ใช่สิ่งที่สอนแทนครู แต่เป็น ผู้ช่วยที่ยิ่งใหญ่ที่สุดเท่าที่ได้เคยมีมา การใช้เครื่องสอนจะสามารถสงวนเวลาและแรงงานของ ครู เพื่อให้ครูมีเวลาปฏิบัติหน้าที่ของตนที่สำคัญที่สุดได้ คือหน้าที่ในการนำให้นักเรียนมีนิสัย รักเรียนรู้จักใช้ความคิดอย่างฉลาดและมีอุดมคติอันสูงส่ง"

ผู้วิจัยคาดหวังว่า การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทยจะช่วยให้นักเรียน เกิดความสนุกสนานในการเรียน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย อันจะก่อให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการ เรียนวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาหลักภาษาไทย ซึ่งเป็นวิชาสำคัญพื้นฐานที่นักเรียน จะต้องนำความรู้ที่ได้รับไปใช้กับวิชาอื่น ๆ อาทิ วิชาจดหมาย เรียงความ ย่อความ เป็นต้น

¹³สุภา สุจริตพงศ์, "Programmed Instruction," ประมวลบทความเกี่ยวกับ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2517), หน้า 194.

¹⁴Benjamin Fine, Teaching Machines (New York: Sterling Publishing Company, Inc., 1962), p. 19.

¹⁵S.L. Pressey, "A Simple Apparatus Which Give Test and Scores and Teachers," Teaching Machines and Programmed Instruction: A Source Book, pp. 40 - 41.

นอกจากนี้ การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เป็นการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ มาใช้กับวิชาภาษาไทย ย่อมยังประโยชน์แก่การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยตลอดจนวิชาอื่น ๆ อีกโสดหนึ่งด้วย

เรื่องความสำคัญของภาษาไทยโดยเฉพาะการใช้ภาษานั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช¹⁶ ได้ทรงมีพระราชดำรัสเมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินไปในการประชุมทางวิชาการ เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2505 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไว้ตอนหนึ่งว่า

"ปัญหาเฉพาะในด้านรักษารักษานี้ มีหลายประการด้วยกัน อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางออกเสียง คือออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจนน อีกอย่างหนึ่งคือต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้ หมายความว่าวิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยคอันเป็นปัญหาสำคัญ"

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช¹⁷ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยของคนไทยในปัจจุบันไว้ว่า "การเขียนหนังสือไทยในระยะ 80 ปีมานี้ เปลี่ยนแปลงไปมาก ทุกวันนี้คนที่แต่งหนังสือไทย ไม่ว่าจะ เป็นบทประพันธ์ บทความ หรือข่าวลงหนังสือพิมพ์ ใช้ภาษาไทยซึ่งมีอิทธิพลของภาษาอังกฤษอยู่อย่างมาก การตั้งประโยคก็ การใช้กริยาบางคำก็ การใช้ศัพท์บางศัพท์ก็ เรารับอิทธิพลของตะวันตกเขามานั้น ภาษาไทยแท้ ๆ ชักจะเลื่อนลงไป"

การที่จะช่วยให้คนไทยใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องนับได้ว่าการเรียนการสอนในระดับโรงเรียนมีความสำคัญเป็นอันดับแรก แต่ปรากฏว่าคนไทยทั่วไปมีเจตคติในสื่อก่อนการเรียนการสอนภาษาไทย ซึ่งอาจเป็นคว้ยเหตุว่าการเรียนการสอนภาษาไทยไม่ได้รับการปรับปรุงให้คนที่เรียนสามารถใช้ภาษาได้ผลดี ตำราเรียนส่วนมากที่ใช้ในการสอนการเรียนภาษาไทย

¹⁶คณะอักษรศาสตร์, บันทึกการเสด็จพระราชดำเนิน พระราชทานกระแสพระราชดำรัส เรื่องปัญหาการใช้ภาษาไทย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2505, หน้า 4.

¹⁷ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช, "การศึกษากับการ สืบทอดและ เสริมสร้างวัฒนธรรม," บทเรียนจากการจัดการศึกษาในรอบร้อยปีที่ผ่านมา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2517), หน้า 123.

ขณะนี้ประกอบด้วยสิ่งที่ไม่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสามารถหรือทักษะทางภาษาอย่างจริงจัง

วิธีการปรับปรุงการสอนภาษาไทยให้ได้ผลก็ตรงตามจุดประสงค์จะต้องประกอบด้วย ความพร้อมทั้งผู้สอนและอุปกรณ์การเรียนการสอน แต่จากผลงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ ญาณประทีป¹⁸ เรื่อง การศึกษาการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายในจังหวัดราชบุรี ได้กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการสอนวิชาภาษาไทยไว้ว่า ครูมีปัญหาในด้านความต้องการ

1. คู่มือครูเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาไทย
2. แบบฝึกหัดสำหรับฝึกทักษะ
3. หนังสืออ่านประกอบความรู้ของครูและนักเรียน

ส่วนปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน คือ

1. พื้นฐานความรู้ทางภาษาของนักเรียนแตกต่างกันมาก
2. ความสนใจของนักเรียนในการเรียนภาษาไทยมีน้อย
3. จำนวนนักเรียนในชั้นที่สอนมากเกินไปจนไม่มีเวลาฝึกทักษะได้ทั่วถึง



สำหรับการสอนวิชาหลักภาษาไทยนั้น ประภาศรี สุขบรรทัด¹⁹ ได้สำรวจการสอนวิชาหลักภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญในจังหวัดพระนคร ผลการสำรวจสรุปได้ว่า ครูส่วนมากชอบสอนวิชาวรรณคดีไทยมากกว่าวิชาหลักภาษาไทย การสอนส่วนมากครูอธิบายแล้วให้นักเรียนจด ครูใช้อุปกรณ์การสอนบางชั่วโมง ไม่ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในการสอนวิชาหลักภาษาไทยจากผู้บริหารเพียงพอ แบบเรียนที่ใช้มีจำนวนน้อย ในด้านเด็กส่วนมาก

¹⁸ ทวีศักดิ์ ญาณประทีป, "การศึกษาการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลายในจังหวัดราชบุรี" (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514).

¹⁹ ประภาศรี สุขบรรทัด, "การสำรวจการสอนวิชาหลักภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญ ในจังหวัดพระนคร" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508).

เห็นว่าการเรียนวิชาหลักภาษาไทยนั้นน่าเบื่อหน่าย เพราะครูสอนไม่ดี เนื้อหาวิชาซ้ำกันในแต่ละปี และไม่เห็นประโยชน์ในการเรียน

จากปัญหาทางการศึกษาและคุณประโยชน์ของบทเรียนแบบโปรแกรมซึ่งได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงเกิดความปรารถนาที่จะทดลองสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่อง "โครงสร้างของประโยค" ขึ้น เพราะบทเรียนแบบโปรแกรมจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนโดยลำพังตามระดับความสามารถของตนเองโดยไม่เร่งรัดเวลา มีโอกาสฝึกทักษะมากขึ้น และจะช่วยผ่อนแรงครูในการสอนวิชาหลักภาษาไทย เรื่อง โครงสร้างของประโยค รวมทั้งเป็นการประหยัดเวลาของครูในการคิดสร้างแบบฝึกหัดมาให้ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะอีกด้วยเพราะในหนังสือแบบเรียนวิชาหลักภาษาไทยที่มีอยู่ในขณะนี้ มีแบบฝึกหัดน้อยมาก

นอกจากอาศัยเหตุผลที่ได้กล่าวข้างต้น การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่อง "โครงสร้างของประโยค" ยังสืบเนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยเคยสอนวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษาตอนปลายมาก่อน ทำให้เห็นปัญหาการใช้ภาษาไทยที่ไม่ถูกต้องของนักเรียน โดยเฉพาะเกี่ยวกับการเรียงลำดับข้อความในประโยค ประกอบกับการสำรวจผลงานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่มีผู้ใดสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่องนี้มาก่อน จึงทำให้ผู้วิจัยตัดสินใจสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมเรื่อง "โครงสร้างของประโยค" ขึ้น เพื่อจะได้นำไปเป็นพื้นฐานในการเรียนเรื่องประโยคเพิ่มเติมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทยเรื่อง "โครงสร้างของประโยค" สำหรับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้น
3. เพื่อนำบทเรียนที่สร้างขึ้นไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
4. เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับบทเรียนแบบโปรแกรมให้แพร่หลายยิ่งขึ้น
5. เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยเรื่อง "โครงสร้างของประโยค"

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยหวังว่าบทเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้นในครั้ง นี้ จะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 (The 90/90 Standard)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ช่วยให้ มีบทเรียนแบบโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพในวิชาภาษาไทยเพิ่มขึ้น
2. ช่วยให้คนพบข้อบกพร่องในการสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมและนำมาปรับปรุง

ในวิชาอื่น ๆ

3. เป็นแนวทางแก่ครูในการปรับปรุงวิธีสอนในโอกาสต่อไป
4. ช่วยเพิ่มพูนความรู้แก่เด็กที่ต้องการ ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ
5. ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูวิชาภาษาไทย
6. ช่วยให้ความรู้โดยละเอียดเฉพาะต่อนักเรียน ครู และผู้ที่สนใจ

วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

1. ศึกษาวิธีการ เขียนบทเรียนแบบโปรแกรม
2. ศึกษาหลักสูตร ประมวลการ สอน โครงการสอน และแบบเรียนวิชาภาษาไทย

ในระดับประถมศึกษาตอนปลายเฉพาะเรื่อง "โครงสร้างของประโยค"

3. วางโครงเรื่องของบทเรียนแบบโปรแกรม
4. สร้างความมุ่งหมายทั่วไป และความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
5. สร้างบทเรียนแบบโปรแกรมชนิดเส้นตรง (Linear Program) ตามความมุ่ง

หมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้

6. สร้างแบบทดสอบสำหรับก่อนและหลัง (Pre - test and Post - test)

การเรียนบทเรียนแบบโปรแกรม หากค่าความยาก อ่านาจำแนกและความเชื่อถือได้

(Reliability) ของทดสอบ

7. ทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนโดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 90/90 กับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ โรงเรียนชาติเฉลิม และโรงเรียนเทศบาลบ้านเขานีเวศน์ จังหวัดระนอง
จำนวน 100 คน

8. สรุปการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอตกลงเบื้องต้น

ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ เป็นตัวแทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
เนื่องจากเวลาที่ทำการวิจัยเป็นระยะปลายปีการศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
ได้เรียนวิชาหลักภาษาไทย เรื่อง "โครงสร้างของประโยค" ไปแล้ว

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหาของบทเรียนประกอบด้วย เรื่องความหมายของประโยค ส่วนของประโยค
บทขยายในประโยค และภาคของประโยค
2. หนังสือแบบเรียนที่ใช้ประกอบการ เขียนบทเรียนคือ
 - 2.1 หลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร
 - 2.2 หนังสือประกอบการเรียนวิชาภาษาไทย หลักภาษาไทย ประโยคประถมศึกษา
ตอนปลาย ของกรมวิชาการ
 - 2.3 หลักและการใช้ภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของสุทธิวงศ์
พงษ์ไพบูลย์

3. บทเรียนที่สร้างขึ้น เป็นบทเรียนแบบเส้นตรง (Linear Program)

4. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ โรงเรียน
ชาติเฉลิม และโรงเรียนเทศบาลเขานีเวศน์ จังหวัดระนอง จำนวน 100 คน

ความจำกัดของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่นำมาวิจัย เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นที่ต่ำกว่า
ที่กำหนดไว้ในบทเรียน จึงอาจทำให้ความสามารถของนักเรียนไม่ตรงจริง

2. นักเรียนไม่เคยทำบทเรียนแบบโปรแกรมจึงอาจทำให้นักเรียนไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำที่ใ้ไว้ก่อนเรียนครบถ้วน

3. บทเรียนที่สร้างขึ้นค่อนข้างยาวและนักเรียนต้องทำในเวลาจำกัด จึงอาจทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อนไปได้

ค่าจำกัดความของค่าที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction) คือ บทเรียนที่แบ่งออกเป็นส่วนย่อย ๆ สั้น ๆ เรียกว่ากรอบ (Frames) แต่ละกรอบบรรจุคำอธิบายและคำถามต่อเนื่องกันไป เริ่มจากระดับที่ง่ายและยากขึ้นตามลำดับ

2. กรอบ (Frame) เป็นส่วนย่อย ๆ สั้น ๆ ของบทเรียนแบบโปรแกรม กรอบหนึ่งจะมีหมายเลขกำกับ เริ่มจากน้อยไปหามาก ในแต่ละกรอบนักเรียนอาจจะต้องตอบคำถาม ซึ่งอาจเป็นการเติมคำในช่องว่าง หรือ เลือกคำตอบที่ถูกต้อง

3. แบบทดสอบ หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นสำหรับใช้วัดความรู้ของนักเรียนก่อนจะเรียนบทเรียน และใช้วัดความรู้หลังจากเรียนบทเรียนแล้ว

4. ประสิทธิภาพของบทเรียนแบบโปรแกรม หมายถึง มาตรฐาน 90/90

90 ตัวแรก หมายถึง คะแนนแบบทดสอบที่นักเรียนแต่ละคนทำหลังจากการเรียนบทเรียนแบบโปรแกรมแล้วมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนนักเรียนทั้งหมด แล้วจึงแปลงค่าเป็นร้อยละ ค่าที่ได้จะเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนทำได้

90 ตัวหลัง หากได้โดยนำค่าตอบที่นักเรียนแต่ละคนตอบลงในบทเรียนมารวมกัน แล้วหาจำนวนค่าตอบโดยเฉลี่ยที่นักเรียนทั้งหมดทำถูก แล้วจึงแปลงค่าที่ได้ให้เป็นร้อยละโดยเฉลี่ย